

De val van de Berlijnse muur in 1989, één van de belangrijkste twintigste-eeuwse naoorlogse gebeurtenissen, impliceerde een reeks consequenties die eerst vanuit macro-historisch perspectief het makkelijkst te vatten waren. Zo gaat dat met een dergelijk Momentum. Maar wat het betekende op het lokale niveau was minder snel duidelijk en des te meer fragmentarisch: deelgeschiedenissen die in hun totaliteit een stad op zeer korte termijn in al haar geledingen wisten te veranderen. *Extreme Make-over*, als het ware. De film 'Goodbye Lenin' deed recent trouwens een mooie poging om hierop te focussen. De tegenwoordig toonaangevende scene van de elektronische dansmuziek in de stad kende een parallelle omwenteling met deze uit de dikke geschiedenisboeken. Het label Bpitch Control van Ellen Allien is er een manifestatie van.

Bpitch Control

Het stadskindje van Ellen Allien

door Tom Nys
foto Bpitch Control

Allien werd geboren en getogen in de Duitse hoofdstad, en linkt de stad consistent aan haar muzikale uitingen en carrière. Dat doet ze niet slechts ter contextualisatie, maar tevens wegens de gelijklopende conceptuele constructie; dusdanig is er een wezenlijk verschil met de manier waarop bijvoorbeeld Detroit en Motown met elkaar worden verbonden. Net als Berlijn staat Bpitch Control immers sinds de jaren 1990 voor een zichzelf vernieuwde entiteit en identiteit, voor een aggregaat in een fase van (her)ontwikkeling. Ondanks de soms moeizame ontvankelijkheid voor die razendsnelle evolutie, slaagt men erin om een gevoel van frisheid te genereren, een jeugdigheid die oprecht blijkt. Zowel label als grootstad lijken een *multi-licité*, waarbij openheid een noodzaak is en culturele invloeden zich met een hoge penetratiegraad laten gelden. Dat leidt bovendien meermaals tot zekere vormen van collectivisme, samenwerking en een eigenzinnige do-it-yourself-politiek.

Thuis

Berlijn is trouwens een plek met een rijk - en uiteraard geladen - architecturaal verleden, die inmiddels ververst werd met indrukwekkende nieuwbouw. Er was plots een overschot aan ruimte voor ontwikkeling. Datzelfde zag je ook in haar technoscene. En zoals de meeste inwoners op zoek gingen naar het onbekende dat verschillende stadgedeeltes te bieden hadden, exploreerde Ellen Allien sinds 1992 de mogelijkheden van de gestaag groeiende technogemeenschap. Door uit te gaan, twee jaar later haar eerste 12inch uit te brengen, het radioprogramma Braincandy (op KISS-FM) de ether in te sturen, te deejay-en en party's te organiseren in de E-Werk, ooit Berlijns grootste - en volgens haar ook beste - club, en pas daarna door Bpitch Control op te richten.

Zowel de muzikale output van het label als van de *founding mother* zelf wordt gekenmerkt door veelzijdigheid aan timbres, sferen en sentimenten, opgewekt door een arrangement van subgenres. Zodat onvermijdelijk tegen de stugge afbakening van de elektronische dansmuziek wordt gebeukt. Alliens laatste album 'Berlinette' (2003) is zo'n werkstuk. De track 'Push' bijvoorbeeld is haast een persiflage op machistische techno en booty bass, opgebouwd met de nodige metaalklanken en grote mond. 'Augenblick' is dan weer zweverig van aard, met een etherische vocaal die de poëzie van de titel onderstreept. In 'Wish' worden wat later een paar aanslagen van een akoestische gitaar, een trage breakbeat en veel *faux naïveté* in tekst en toon van de zanglijn aangevuld met dramatische keys. Dikwijls is Alliens muziek uiterst

gevoelvol, op een manier die men zelden te horen kreeg in het genre, maar het is oppassen voor de vele weerhaakjes en steekjes. Soms zitten er vlinders in de buik, en dan plots een vleermuiskolonie. Het switchen van gemoedstoestanden op de plaat doet vermoeden dat ze bruikbaar is als vage psychologische vingerafdruk van haar persoonlijkheid.

Niet zelden trekken commentatoren daarom al vlug de genderkaart. De *Allien-touch* wordt dan getypeerd als onomwonden feminien. Wat haar betreft, doet het er niet veel toe: “Nu ja, de meesten op het label zijn mannen of *Jungs*. Maar we maken ook muziek voor vrouwen... Kijk, naar de Bpitch Control party's of naar eender welk feestje waar ik speel, komen ook veel vrouwen. In Parijs hadden we onlangs een labelavond. De dag erna werd daar ook een technolabel voorgesteld. (*Grinnikt*) Ik ga niet zeggen welk want er waren haast alleen mannen, terwijl onze avond een zeer gemengd publiek trok. Want we maken eigenlijk muziek voor beide geslachten. En dat vind ik van belang; dat het sexy is, en dat het er voor de rest weinig toe doet. Dat het gewoonweg muziek is: *light music*. Niet als *licht* (*makkelijk, tn*) maar als plezier en *something positive*. Het is cruciaal voor me dat het nooit negatief wordt, want dat is de wereld waarin we leven al genoeg. We hebben de mogelijkheid om daar wat van af te raken via de interactie van het publiek in een club met de muziek. Dat is zoals wegvliegen (vandaar ook de titel van haar mixalbum uit 2001: ‘Flieg mit Ellen Allien’, tn). Ik wil de mensen dan ook niet somberder maken.”

Uit

Er is een opmerkelijk verschil in opvatting tussen ‘Berlinette’ en de eerste volwaardige langspeler van Ellen Allien uit 2001. Met ‘Stadtkind’ - een vrij donkere plaat - maakte ze immers duidelijk dat ze is wat de titel veronderstelt, en betuigt ze eer aan de plaats waar haar sociale en creatieve wortels zitten. Het is een referentie naar een gedemarqueerde *lieu* waar ze zich dan bevindt en mee verbonden is. ‘Berlinette’ daarentegen klinkt als een verwijzing naar afkomst, uitgesproken in den vreemde, maar liefdevol. Het epistemologische onderscheid tussen de titels moet worden gezien in de afstand van de relatie tussen Alliens identiteit en Berlijn. Zo hoor je in het nummer ‘Trash Scapes’ een spectrum van tegenstrijdige gevoelens: onmacht, melancholie, vastberadenheid, woede. ‘The Past is a Light Train to Unknown Trash Scapes’ zingt Allien door een stemvormer, en onherroepelijk doet dit weer denken aan de skyline van haar thuisbasis. Maar ditmaal bekeken vanuit de verte. Of vanuit een vliegtuigraampje, want het is door de ervaring van het vele reizen dat haar perspectief op de stad werd omgegooid. Het succes van Bpitch Control bood haar de kans om wereldwijd haar ding te doen als deejay. Allien: “Ja, ik reis veel rond en doe veel interviews en zo, maar ik geniet er echt van. Ik groeide op in Berlijn maar nu verveel ik me er als ik er te lang verblijf, ik heb soms het gevoel dat ik het er wel gezien heb. Het is te *vermutzt*. Ik ben blij als ik er even tussenuit kan en dat ik nieuwe landen en nieuwe mensen kan leren kennen. Zeer interessant. Ik leer veel bij en probeer ook zo veel mogelijk plezier te hebben en er van te genieten,” erkent ze. “Daardoor weet ik nu dat ik me eender waar kan thuis voelen. En muziek bestaat gewoonweg

uit een *worldwide network*. Voor mij is het datgene waaruit mijn leven bestaat: de ontmoeting met mensen waar ik veel belang aan hecht, de labels, de artiesten en clubs, en alles wat daar rond hangt. De vrijheid die ik zo ervaar heeft me opener gemaakt.”

Het doorkruisen van de aardbol gaf haar overigens voldoende tijd om naar verschillende nummers te luisteren die ze toegestuurd kreeg voor een remixbehandeling. De eindresultaten belandden stevast in haar platenbak: “Ik heb al die remixen zodanig veel gespeeld in clubs dat ze een deel van me zijn geworden. Ze hebben zich... *emotionalizeert*.” Geen vreemd idee dus om een selectie op een compilatie te gooien, hetgeen begin dit jaar gebeurde. Het werd wederom een bont allegaartje dansbare elektronika, allemaal herwerkt op Allienne wijze: van de platgedraaide Miss Kitten en Goldenboy klassieker ‘Rippin Kittin’, over een ronduit vette bass knaller van Gold Chains naar een zowaar beluisterbaar stukje van Apparat - uit zijn album dat verscheen bij Shitkatapult. Ook ‘Butterfly’ werd opgenomen, een oud stampertje van Gudrun Gut & Inga Humpe, dat bonkt van het enthousiasme op een goede technorave.

Uit haar eigen stal koos ze voor een remix van ‘Forms and Shapes’ door *Ostberliner Sascha Funke*. Het nummer is terug te vinden op zijn album ‘Bravo’, dat zowel dansvloergerichte technotracks met een trancekantje als ingetogen songs met breekbare zangelementen bevat. Bij zijn eerste productie pogingen kreeg Funke een motiverend zetje van Paul Kalkbrenner, een andere Bpitch Control-artiest. Ook diens dit jaar verschenen ‘Self’ is een grandioze aanwinst voor het label. Zeer rijke stukken muziek, die mooi met elkaar verweven zijn. Vandaar dat Kalkbrenner voor zijn langspeler een vergelijklijk gebruikt met een ander tijdsgebonden medium: de film. Maar het hoeft niet zo concreet: laten we daarom verwijzen naar een ander artikel in dit blad over J.K. Huysmans, want zijn *held* Des Esseintes vertikte het om zijn luie zetel nog uit te komen toen hij werd verondersteld naar Londen te reizen. Hij had die hele trip met al zijn impressies en gewaarwordingen reeds beleefd in zijn hoofd. ‘Self’ is nu zo’n muzikaal geheel dat je aanzet om te vertrekken op een imaginaire tocht. Richting Berlijn misschien?

www.bpitchcontrol.de

www.ellenallien.de

Selectieve discografie

Stadtkind (lp/cd 2001)

Weiss Mix (cd 2002)

Berlinette (lp/cd 2003)

Alles Sehen Remixes (12inch 2003)

Remix Collection (lp/cd 2004)

Astral (12inch 2004)

Smash TV ‘Electrified’ (lp/cd 2002)

Sasha Funke ‘Forms and Shapes Remixes’ (12inch 2003)

Various Artists ‘Gemeinsam Compilation 2002’ (lp/cd 2002)

Sasha Funke ‘Bravo’ (lp/cd 2003)

Timtim ‘Let’s Pretend We’re Going’ (lp/cd 2003)

Paul Kalkbrenner ‘Self’ (lp/cd 2004)

Smash TV ‘Bits for Breakfast’ (lp/cd 2004)